

KOBİ'lerin Finansman Sıkıntılarının Giderilmesi ile Yerel Ekonomik Kalkınma İlişkisi: Batman İli Örneği*

Esra ATALAY**

Mücahit ÇAYIN***

ÖZ

Ulusal ve yerel ekonomilerde üretim, yatırım ve istihdam gibi birçok açıdan önem arz eden KOBİ'lerin en büyük problemlerinden biri de çektikleri finansman sıkıntılarınıdır. KOBİ'leri daha etkin ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak için finansman sıkıntılarının ve bunlara yönelik çözümlerin tespit edilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu önemden hareketle bu çalışmada Batman'daki KOBİ'lerin finansman sıkıntıları ve bu sıkıntılara yönelik çözüm yollarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma dâhilinde 404 KOBİ'ye anket uygulanmış ve anketlerden elde edilen veriler ile istatistikî analizler gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda birçok KOBİ'nin finansman sıkıntısı çektiği ve finansman sıkıntılarının giderilmesi için kamu/özel kuruluşlardan büyük bir oranda destek beklediği tespit edilmiştir. Yapılan regresyon analizleri sonucunda ise finansman sıkıntılarının giderilmesi durumunda yerel ekonomik kalkınmayı pozitif etkileyeceği bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: KOBİ, Finansman Sıkıntısı, Yerel Ekonomik Kalkınma,
JEL Sınıflandırması: R11, L10, G32

The Relationship Between Elimination The Financing Problems Of SMEs And Local Economic Development: The Case Of Batman Province

ABSTRACT

One of the most important problems of SMEs, which are important in many aspects such as production, investment and employment in national and local economies, is their financial difficulties. In order to make SMEs more effective and sustainable, it is very important to identify financing problems and solutions for SMEs. From this point of view, this study aims to reveal the financing problems of SMEs in Batman and the solutions to these problems. In this context, a survey was applied to 404 SMEs and statistical analysis was performed with the data obtained from the surveys. As a result of the analyzes, it was determined that the majority of SMEs have financial difficulties and they expect a great amount of support from public / private institutions in order to eliminate the financial difficulties. As a result of the regression analysis, it was found that if the financial problems are eliminated, it will affect the local economic development positively.

Key Words: SME, Financing Problems, Local Economic Development

JEL Classification: R11, L10, G32

GİRİŞ

İktisadi büyüme ve kalkınma döneminin başlangıç aşamalarında Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ)'ler önemli hale gelmiş bir taraftan

*Bu çalışma, Dr. Öğretim Üyesi Mücahit ÇAYIN danışmanlığında Esra ATALAY tarafından hazırlanan "KOBİ'lerin Finansman Sıkıntıları: Batman İli Örneği" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, atalayesraatalay.1@gmail.com.

***Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, mucahit.cayin@batman.edu.tr, ORCID Bilgisi: 0000-0002-6470-5531

(Makale Gönderim Tarihi: 18.09.2019 / Yayına Kabul Tarihi: 18.03.2020)

Doi Number: 10.18657/yonveek.620521

Makale Türü: Araştırma Makalesi

yapılarındaki esneklik nedeniyle ekonomide canlanma ve teknolojik gelişmeye uyum sağlama bakımından ekonomik birim olurken, diğer taraftan yoksulluğu ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltacak bir sosyal birim olma özelliğini yakalamışlardır. Dolayısıyla günümüzde KOBİ'ler gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerin iktisadi ve sosyal kalkınmaları açısından önemli görülmektedir (Dinçer, 2007:435). Diğer bir ifadeyle KOBİ'ler değişen piyasa şartlarına hızlıca uyum sağlama, esnek üretim sistemleri, bölgesel kalkınmada üstlendikleri rol ve yeni iş alanları ile işsizliği azaltma gibi barındırdığı özelliklerden ötürü iktisadi ve sosyal kalkınmada önemli bir aktör mahiyetini taşımaktadırlar (Cansız, 2008:4).

Tüm dünya devletlerinde olduğu gibi Türkiye'de de KOBİ'ler; sağladığı istihdam, katma değer, yatırım ve vergi gelirleri gibi birçok açıdan önem arz etmektedir. Özellikle 1970'li yıllardaki petrol krizlerine müteakip değişen veya büyüyen talep ve teknolojiye daha hızlı uyum sağlaması gibi avantajları nedeniyle bugün KOBİ'ler daha önemli hale gelmişlerdir (Doğan, 2007: 67). Nitekim 2018 yılı verilerine bakıldığında KOBİ'ler Türkiye'deki işletmelerin %99,9'unu kapsamaktadır. Türkiye'deki toplam istihdamın %75,8'ini, toplam yatırımların %50'sini, üretimin %56,2'sini ve katma değer de %55'ini KOBİ'lerin gerçekleştirdiği görülmektedir. Dolayısıyla KOBİ'lerin verimliliğini yükseltmek, uluslararası piyasalara entegrasyonunu sağlamak, üretim, yatırım ve pazarlama gibi konularda etkinliklerini artırmak, düşük faizli ve uzun vadeli kredilere erişimlerini sağlamak için desteklenmeleri gerektiği vurgulanmaktadır (KGF, 2018: 26-27).

Bu önemden hareketle bu çalışmada da Türkiye'nin görece geri kalmış bölgesinde bulunan Batman'daki KOBİ'lerin finansman sıkıntıları ve finansman sıkıntılarının giderilmesi ile yerel ekonomiye olası katkıları incelenmiştir. Bu kapsamda çalışmanın ilk bölümünde KOBİ'lerin ekonomik ve sosyal açıdaki önemi, ikinci bölümünde ise KOBİ'lerin yerel kalkınmadaki yeri teorik olarak irdelenmiştir. Üçüncü bölümde konuya ilişkin uygulamalı literatür incelenmiştir. Dördüncü bölümde, Batman KOSGEB'e bağlı 404 KOBİ'ye uygulanan anketlerden elde edilen veriler ile frekans ve regresyon analizleri yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise çalışma için genel bir değerlendirme yapılmıştır.

I. EKONOMİK VE SOSYAL AÇIDAN KOBİ'LER

Bugün KOBİ'ler, globalleşmenin oluşturduğu büyük rekabet ortamında ulusal ekonomilerin büyümesi ve korunması açısından önemli vazifeler görmektedirler. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomilerde sağladıkları istihdam ve yapılarındaki esneklikten ötürü yerel değişmelere hızlıca cevap verebilmekte ve ekonomilerin gelişmesinde önemli rol almaktadırlar. KOBİ'ler ülke ekonomilerini küresel rekabetin verebileceği zararlara karşı koruma görevi üstlenmektedirler. Dahası yerel olma özellikleri sayesinde gerek yabancılaşmayı engelleyerek gerekse orta sınıfı destekleyerek sosyal açıdan da etkili olabilmektedirler (İraz, 2005:367).

KOBİ'ler ile ekonomilerde daha az yatırımlarla daha çok üretim gerçekleşme ve ürün çeşitliliği yakalama imkânı bulunmaktadır. KOBİ'ler küçük organizasyon yapıları sayesinde değişen talep ve teknolojiye daha hızlı uyum

sağladıkları için milli gelire ve yeni teknolojik buluşların gerçekleştirilmesine katkı sunmaktadırlar (Doğan, 2007: 68-69).

Bunların yanında ekonomilere canlılık katma, ekonomik refahı yükseltme, üretimde esnekliği ve yenilikleri özendirme gibi rolleri de sıralanmaktadır. KOBİ'ler ekonomilerdeki üretim potansiyelini meydana çıkarmada etkili olan ve konjonktürel değişimlere adapte olabilen, krizlerde iktisadi ve sosyal sorunları önleyebilen işletmeler olup, üretime katkı sağlamaktadırlar. Ayrıca KOBİ'ler büyük işletmelerin ürettiği benzer mal ve hizmetleri üretip onlarla rekabet içinde olan işletmeler olmakla birlikte bu işletmelerin kullandıkları ara girdileri üreterek onların gelişmesinde tamamlayıcı rol üstlenmektedirler. Yani bir taraftan tek başlarına büyük işletmelerle rekabet ortamında nihai mal ve hizmet üreterek iktisadi kalkınmaya katkı sağlarken; diğer taraftan da bunları tamamlayıcı mahiyetinde bunlarla ortak hareket ederek ekonomiye katkı sunmaktadırlar (Bilen ve Solmaz, 2014: 63-65).

Öte yandan KOBİ'ler büyük işletmelerin eksikliklerini gidererek ekonomiye yarar sağlamaktadırlar. Böylece yeni mal ve hizmetlerin piyasaya sürmesinde ve onların tanıtımında etkili olmaktadır. Çoğu zaman hususi talepleri yerine getirebilmekte ve kullanılmış hatta bazen atıl kalmış sermayeyi yeniden kullanarak iş yapabilmektedirler. Böylelikle tüm işletmelerin riskini düşürmekte ve uzun dönemli maliyetlerini azaltmaktadırlar. KOBİ'ler yeni icat ve fikirlerin kaynağı olması nedeniyle faaliyette buldukları sektörlerde üretim esnekliği sağlarlar. Ayrıca Savaş dönemlerinde büyük işletmelerin zarar görmesi halinde KOBİ'ler üretimde bulunup, küçük oranda da olsa ihtiyaçları karşılamaktadırlar (Doğan, 2007: 67).

KOBİ'ler istihdam oluşturma bakımından kısa dönemde en etkili birimlerdir. Günümüzde hızlı bir biçimde artan KOBİ'lerin istihdamdaki payları sürekli olarak artmaktadır. Bu nedenle genç nüfusun istihdam problemine çözüm olarak bu işletmelerin önemine vurgu yapılmaktadır (İraz, 2005:371). İşsizlik gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan birçok ülkenin en büyük toplumsal problemidir. Bu nedenle ülkelerin ekonomik ve sosyal hedeflerin en önemlilerinden biri de çalışmak durumunda olup ve çalışmak isteyenleri istihdam etmektir. KOBİ'lerin en büyük özelliğinin sağladığı istihdam imkânları olarak (Öcal, 2009: 12-13) ele alındığında istihdam için önemi ortaya çıkmaktadır.

II. KOBİ'LERİN YEREL KALKINMAYA KATKISI

Ekonomik alanda önemli roller üstlenmenin yanında sosyal alanda da önemli roller alan KOBİ'lerin en büyük katkılarından biri de bölgesel gelişmeye ivme kazandırarak bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarını azaltmaktır. Nitekim Türkiye'de de KOBİ'ler geniş alana dağıldıkları için bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasında etkili olmaktadır. Çünkü KOBİ'ler büyük firmaların çoğunlukla ticaretin hızlı ve yoğun olduğu büyük kentlerde toplanmasının aksine tüm coğrafi bölgelere yayılmışlardır. Bu ise ekonomik faaliyet ve işlemlerin bölgeler bazında dengeli dağılmasını ifade etmektedir. İlaveten KOBİ'ler daha çok emek-yoğun işletmeler olduklarından bölgedeki istihdam olanaklarını artırarak

büyük şehirlere olan göçü önleyebilmekte böylece bölgenin kendi potansiyelinin bölgede kalması bakımından katkı sunmaktadır (Çatal, 2007:345).

KOBİ'lerin bölgesel kalkınmadaki bazı avantajlarını aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Türkoğlu, 2002, s.289):

- KOBİ'ler emek-yoğun işletmeler oldukları için istihdam oluşturmak bakımından daha az sermayeye gereksinim duymaktadırlar.
- Piyasada artık yararlanılmayacak uygun alanlara kurulabilmektedirler.
- Kırsal ve uzak bölgelerde kurulabilir oldukları için ek gelir oluştururlar.
- Genellikle vasıfsız işgücüne gelir ve istihdam olanağı sunmaktadırlar.
- Gelir ve fırsat eşitliğini sağlamaya katkı sunmaktadırlar.
- Kalkınma sürecinde atıl kaynakları kullanarak bu kaynakların daha yararlı hale gelmesine imkan sağlarlar.
- Girişimcilik kapasitesinin geliştirmesine ve işçilerin eğitilmesine imkan tanımaktadırlar.
- Çalışanların hem eğitim hem de kalite gelişimine katkı sunmaktadırlar.
- Kullandıkları girdiler nispeten daha az ithal malı oldukları için dış ticarete olumsuz etki oluşturmazlar.
- Tarım sektörüyle bağlantıları daha çok oldukları için kırsal kalkınmaya olumlu etkide bulunmaktadır.

Yine KOBİ'lerin bölgesel kalkınma üzerindeki oluşturduğu etkiyi beş aşamada açıklamak mümkündür (Çatal, 2007: 345-346; Türkoğlu, 2002: 289-290).

1. KOBİ'lerin ülkenin bütün coğrafik alanlarına yayılması,
2. Bilhassa kırsal/taşra alanlarda istihdam ve gelir oluşturarak bölgedeki göçü engellemesi,
3. Duran/azalan göç neticesinde bölge ekonomisinin canlanması,
4. Bölgenin olanaklarına ve uygulanacak kalkınma politikalarına paralel biçimde canlanan ekonominin büyük firmaların kurulmasını teşvik edici bir ekonomik çevreyi oluşturması,
5. Büyük firmaların kurulması ile bölgesel gelişmenin ivme kazanması ve neticede de ülke kalkınmasına yol açmaktadır.

III. LİTERATÜR

Konu ile ilgili çalışmalardan birisi Yörük (2001) tarafından yapılmıştır. Araştırmacı “KOBİ'lerin Kredi Yoluyla Finansmanında Karşılaştıkları Sorunlar ve Tokat İlinde Bir Uygulama” isimli çalışmasında KOBİ'lerin %70'inin finansman sıkıntısı çektiği bulgusuna ulaşmıştır.

Demir ve Sütçü (2002) Isparta ilindeki orman endüstrisindeki 33 KOBİ örneğinde yapmış oldukları çalışmada KOBİ'lerin en çok işletme sermaye temininde (%84,8) finansman sıkıntısı yaşadıkları tespit edilmiştir.

Ören (2003) Nevşehir'deki 23 KOBİ örneğinde yapmış olduğu çalışma sonucunda KOBİ'lerden sadece 2 tanesinin kredi alabildiği bu nedenle devlet tarafından verilen teşviklerin çok düşük ve yetersiz olduğu ifade etmiştir.

Brink ve Cant (2003) Güney Afrika'nın 6 bölgesinde 300 KOBİ'ye anket uygulamak suretiyle konu ile ilgili çalışma yürütmüşlerdir. Araştırmacılar çalışmada KOBİ'lerde genel olarak finansman temin etmenin güç olduğu ve en

büyük finansman sıkıntısının krediye erişim noktasında olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Ceylan ve İlban (2005), “Otel İşletmelerinin Finansal Sorunları: Balıkesir İlinde Bir Alan Araştırması” adlı araştırmalarında KOBİ’lerdeki en büyük finansman sorunlarının; nakit para sıkıntısı, tahsilatların zamanda alınmaması, piyasadaki durgunluk ve yatırım yapamama olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Konu ile ilgili diğer bir araştırma da Aygen (2006) tarafından yürütülmüştür. Sakarya’daki 69 KOBİ için yapılan araştırmanın sonucunda KOBİ’lerde yetersiz öz kaynak olduğu, yabancı kaynak temin etmede banka kredi maliyetlerin yüksek olduğu ve KOBİ’lerin teminat konusunda ciddi problemlerle karşılaştıkları ortaya çıkmıştır.

Aynı yıl Klapper vd., (2006) tarafından Polonya’da faaliyet gösteren işletmeler üzerine bir çalışma yapılmıştır. Çalışmanın kapsamında ağırlıklı olarak şahsa ait, genç ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren mikro işletmeler ile KOBİ’ler yer almıştır. Çalışma sonucunda işletmelerin finansman sıkıntısı yaşadıkları bunun da işletmelerin büyümesini engellediği tespit edilmiştir.

Hamid ve Abaidullah (2006) yaptıkları araştırmada Pakistan’ın Faisalabad bölgesindeki KOBİ’lerin finansman sorunlarını ele almışlardır. Araştırmada bölgede finans desteği veren 5 banka ile görüşülmüş ve güvenlik eksikliği, kredi imkânlarının yanlış kullanılması gibi etmenlerin KOBİ’lerin daha hızlı büyümesini engellediği sonucuna varılmıştır. İlaveten KOBİ’lerin kredileri geri ödemede zorlanacağından dolayı banka kredileri açısından isteksiz davrandıkları ve bankalara teminat gösterecek yeterli varlıkları olmadığı için finans kaynaklarına erişimlerinin engellendiği gözlemlenmiştir.

Bilici (2007) Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde yer alan 187 KOBİ örneğinde yaptığı çalışmada KOBİ’lerin teşviklerden bürokratik engellerden dolayı faydalanamadıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca KOBİ’lerde finansman sıkıntılarının büyük oranda olduğu ve ihracata yönelik üretimin az olduğu tespit edilmiştir.

Küçüközmen ve Oğuz (2008) konu ile ilgili Konya’daki 70 KOBİ örneğinde çalışma yapmışlardır. Çalışmanın sonucunda KOBİ’lerin en büyük sıkıntılarının finansman olmasına rağmen çoğu KOBİ’nin finans uzmanı istihdam etmediği belirlenmiştir.

Akkuş (2009) yaptığı araştırmada İstanbul ilinde bulunan 65 KOBİ’ye anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda en önemli finansman sıkıntılarının; öz kaynak yetersizliği, alacak tahsilindeki gecikmeler ve kredi teminindeki zorluklar olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca kredi teminindeki zorluklara ise faiz oranlarının yüksek oluşu, teminat zorlukları ve formalitelerin sıkı olması gibi faktörlerin neden olduğu tespit edilmiştir.

Machmud ve Huda (2011) Endonezya’nın üç şehrinde ve üç sektörde (giyim/tekstil, otomotiv bileşenleri ve elektronik ile makine bileşenleri) faaliyet sürdüren 161 KOBİ örneğinde çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda KOBİ’lerin yaklaşık yüzde 56’sının finansmana kolay bir şekilde erişebildiğini saptamışlardır.

Met (2011) Kırgızistan Bişkek'teki KOBİ'lerin finansman sıkıntılarını incelediği çalışmasında 76 KOBİ'ye anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda kredi şartlarının elverişli olmadığını ancak KOBİ'lerin likidite sıkıntısı çekmediklerini ortaya koymuştur.

Al-Hyari vd., (2012) konu ile ilgili Ürdün'deki KOBİ'ler için çalışma yürütmüşlerdir. İmalat sektöründeki 250 KOBİ'ye anket uygulandığı araştırmanın sonucunda ekonomik ve politik-yasaların, devlet bürokrasisinin, finansman sıkıntılarının ve bilgi eksikliğinin Ürdün'deki KOBİ'lerin ihracat performansını negatif etkilediği tespit edilmiştir.

Han (2013) Çin'deki KOBİ'ler için yaptığı araştırmada devletin KOBİ'lere fazla müdahale etmesi, yasal sistemin zayıflığı, finansal sistemin yetersiz kalması ve resmi olarak finansman temin etmenin zor olması gibi sorunların olduğunu dile getirmiştir. Bunun da KOBİ'leri kayıt dışı finansman piyasasına sürüklediğini, KOBİ'lerin finansman maliyetlerini artırdığını ve gelişmesini engellediğini belirlemiştir. Araştırmada KOBİ sermayelerinin az olması nedeniyle finansal piyasadaki borçlanmaya yetmediğini ve KOBİ'ler yeterli ipoteği gösteremedikleri için yeterli fon elde edemediklerini ortaya koymuştur.

Konu hakkında yapılmış çalışmalardan biri de Bilen ve Solmaz (2014)'a aittir. Çalışmada Diyarbakır ilinde faaliyette bulunan 50 KOBİ'ye anket uygulanmış ve sonuç olarak KOBİ'lerin temel sorunlarının başında finansman sıkıntılarının geldiği ortaya çıkmıştır. Hatta ankette katılan KOBİ'lerden yaklaşık 3'te 2'sinin en temel sorununun finansman olduğu tespit edilmiştir.

Karadeniz vd., (2015) Van'daki konaklama işletmeleri ve seyahat acenteleri sektöründe faaliyet gösteren 36 KOBİ örnekleminde araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda KOBİ'lerin en büyük finansman problemlerinin yüksek oranda olan enerji giderleri, vergiler ve faizlerin olduğu belirlenmiştir. KOBİ'lerin dış finansman için yoğun biçimde banka kredisine başvurdukları anlaşılmıştır. Ancak teminat gösterme zorluğu, bilgi eksikliği, faizlerin yüksekliği ve bürokratik engeller gibi kredilerin önünde engellerin olduğu sonucuna varılmıştır.

Waked (2016) tarafından Suudi Arabistan için yapılan çalışmada 270 KOBİ'ye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda KOBİ'lerin kredilere ulaşmada istenen yüksek teminatlardan, yüksek faiz oranlarından, finansman almak için beklenen uzun sürelerden dolayı güçlükler çektiği ortaya konulmuştur. Dolayısıyla Suudi bankalarının KOBİ'lere banka kredisine erişimini arttırmak için kredi koşullarının iyileştirmesi gerektiği yazar tarafından dile getirilmiştir.

Yoshino ve Taghizadeh-Hesary (2017) araştırmalarında Asya ülkelerindeki KOBİ'lerin finansman problemlerini incelemişlerdir. Araştırmada sonuç olarak KOBİ'lerin ucuz finansman sağlamaları noktasında zorluklar çektikleri ve bunun KOBİ'ler ile finansman verenler arasındaki asimetric bilgi sorunundan kaynaklandığı ifade edilmiştir. Bu nedenle araştırmacılar KOBİ'ler için kredi bilgi altyapılarının iyileştirilmesi, kredi derecelendirme tekniklerinin kullanılması, sürdürülebilir bir kredi garanti planının oluşturulması KOBİ

finansmanı açısından uzmanlaşmış özel bankaların geliştirilmesi gibi öneriler sunmuşlardır.

Waniak-Michalak vd., (2018) Polonya'daki KOBİ'lerin finans kaynaklarını ele aldıkları araştırmada KOBİ'lerin gelişimini engelleyen idari ve finansman engellerin olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmada KOBİ'lerin değişik finansman kaynaklarını kullanmaya başlamalarına rağmen asıl finansman kaynaklarının banka kredilerinden oluştuğu belirlenmiştir. Bunun nedenin ise KOBİ'lerin teminat bulma açısından daha az problem yaşadıkları böylece banka kredilerinin onlar için daha cazip hale geldiği ifade edilmiştir.

Konu ile ilgili incelenen bu çalışmalar değerlendirildiğinde; çalışmaların daha çok KOBİ'lerin finansman sorunlarının tespit edilmesine ve bunlara yönelik çözümlerin sunulmasına odaklandığı ifade edilebilir. Bir diğer anlatımla incelenen bu çalışmaların neredeyse tümünde KOBİ'lerin ekonomik ve sosyal açıdan önemli olduğu altı çizilmekle birlikte KOBİ'lerin finansman sorunlarının giderilmesinde ulusal/yerel kalkınmaya olası katkıları uygulama olarak ele alınmadığı söylenilebilir. Bu nedenle araştırmanın bu yönüyle literatürdeki çalışmalardan farklılaştığını söylemek mümkündür.

IV. BATMAN KOBİ'LERİ ÜZERİNE UYGULAMA

Çalışmanın bu kısmında Yörük (2001), Met (2011), Kaya (2014) ve Çayın (2017) tarafından yapılan çalışmalar referans alınarak hazırlanan anket formu Batman KOSGEB İl Müdürlüğüne bağlı ve il merkezinde faaliyet gösteren 404 KOBİ'ye uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler ile istatistiki ve ekonometrik analizler yapılmış ve yorumlanmıştır.

A. KOBİ'lerin Tanımlayıcı Özellikleri

Anket formunda KOBİ'lerin tanımlayıcı özellikleri için kuruluş yılı, hukuki statü, faaliyette bulunulan sektör, çalıştığı piyasa, çalışan personel sayısı ve yıllık ciro ile ilgili sorular sorulmuş ve alınan cevaplar Tablo 1'de sunulmuştur. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya dâhil KOBİ'lerin 36'sı 1990 yılı ve öncesinde, 106'sı 1991–2000 döneminde, 146'sı 2001–2010 döneminde ve 116'sı 2011–2019 döneminde kurulmuştur. Araştırmanın en yüksek frekansı irdelendiğinde; KOBİ'lerin en fazla 2001–2010 döneminde kurulmuş olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. KOBİ'lerin Tanımlayıcı Özellikleri

Özellikler	Frekans	Yüzde
KOBİ Kuruluş Yılı		
1990 Yılı ve Öncesi	36	8,9
1991 - 2000	106	26,2
2001 - 2010	146	36,1
2011 - 2019	116	28,7
Toplam	404	100
Hukuki Statü		
Şahıs Şirketi	190	47
Limited	140	34,7
Anonim	50	12,4
Kolektif	23	5,7
Diğer	1	0,2
Toplam	404	100

Faaliyette Bulunulan Sektör		
Tarım	67	16,6
Sanayi	135	33,4
Hizmet	202	50
Toplam	404	100
Çalıştığı Piyasa		
İç Piyasa	294	72,8
Dış Piyasa	11	2,7
Her İkisi	99	24,5
Toplam	404	100
Çalışan Personel Sayısı		
0 - 50	280	69,3
51 - 100	64	15,8
101 - 150	44	10,9
151 ve Üstü	16	4
Toplam	404	100
Yıllık Ciro (TL)		
0 - 500.000 TL	207	51,2
500.001 TL - 1.000.000 TL	93	23
1.000.001 - 1.500.000 TL	67	16,6
1.500.001 TL ve üstü	37	9,2
Toplam	404	100

KOBİ'lerin hukuki statüleri göz önünde bulundurulduğunda; en yüksek frekansın 190 olarak şahıs şirketlerine ait olduğu saptanmıştır. KOBİ'lerin 140'ı limited, 50'si anonim, 23'ü kolektif yapıda olduğu görülmüştür. Ayrıca KOBİ'lerin daha çok hizmet sektöründe (%50) yoğunlaştığı ve bunu sırasıyla %33,4 oran ile sanayi sektöründeki, %16,6 oran ile tarım sektöründeki KOBİ'lerin takip ettiği gözlemlenmiştir.

Araştırma kapsamına giren KOBİ'lerin çalıştıkları piyasa incelendiğinde; 294 KOBİ'nin iç piyasaya yöneldiği buna karşın dış piyasaya yönelen KOBİ sayısının ise sadece 11 olduğu gözlemlenmiştir. Her iki piyasaya hizmet veren KOBİ sayısının ise 99 olduğu belirlenmiştir. Tablo 1'de katılımcı KOBİ'lerin çalışan personel sayıları incelendiğinde; KOBİ'lerden 280'nin 0-50 arası personel çalıştırdıkları görülmektedir. Bunu sırasıyla 51- 100 personel, 101-150 personel ve 151 ve üstü personel çalıştıran KOBİ'ler takip etmektedir. Son olarak yıllık ciro oranları ele alındığında; KOBİ'lerin en yüksek frekans (207) ve yüzdelik diliminin (%51,5) 0 – 500.000 TL seçeneğine ait olduğu tespit edilmiştir. Yıllık cironun 500.001 TL-1.000.000 TL aralığında olduğunu belirtenlerin sayısı 93, 1.000.001-1.500.000 TL aralığında olduğunu belirtenlerin sayısı 67 ve 1.500.001 TL ve üstü olduğunu belirtenlerin sayısının 37 olduğu saptanmıştır.

B. KOBİ'lerin Finansman Sıkıntıları

Katılımcılara yöneltilen “KOBİ'nizde finansman sıkıntısı çekiyor musunuz?” sorusuna en yüksek seçeneğin 224 frekans ile “evet” olduğu görülmüştür. Kısmen sıkıntı çekenlerin 158 olduğu ve “hayır” seçeneğini işaretleyerek finansman sıkıntısı çekmediği gözlemlenen KOBİ sayısının sadece 22 olduğu tespit edilmiştir (Bknz Tablo 2). Bu soruya “hayır” diyenlerin bundan sonraki soruları cevaplamayarak anketi sonlandırmaları istenilmiştir. Bu nedenle bundan sonraki hesaplamalar sadece “evet” ve “kısmen” diyenler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2. KOBİ'lerin Finansman Sıkıntılarına İlişkin Cevapları

Cevaplar	Frekans	Yüzde
KOBİ'lerin Finansman Sıkıntıları		
Evet	224	55,4
Kısmen	158	39,1
Hayır	22	5,4
Toplam	404	100

KOBİ'lerinde finansman sıkıntısı çektiklerini belirten katılımcılara bu sıkıntıların nedenleri sorulmuş ve alınan cevaplar Tablo 3'te belirtilmiştir. Tablo 3'te görüldüğü üzere finansman sıkıntısının nedenleri arasında bulunan; kredi çekmedeki zorlukların olup olmadığı sorulduğunda bu soruya katılımcılardan 255'i "kesinlikle evet", 43'ü "evet", 12'si "kısmen", 65'i "hayır" ve 7'si "kesinlikle hayır" diye cevaplamıştır. Tabloda bulunan sıkıntı nedenlerinden bir diğeri ise; öz kaynakların yetersiz kalma sonucunda finansman sıkıntının yaşanıp yaşanmadığıdır. Bu soruyu katılımcıların; 265'i "kesinlikle evet", 52'si "evet", 19'u "kısmen", 41'i "hayır" ve 5'i "kesinlikle hayır" diye yanıtladıkları saptanmıştır.

Katılımcılara sorulan finansman sıkıntılarının nedenleri arasında bulunan işletmenin çalışma sermayesindeki sürekli artışların olmasına verilen yanıtlar ise; 216'sı "kesinlikle evet", 108'i "evet" 30'u "kısmen", 18'i "hayır" ve 10'u "kesinlikle hayır" şeklinde olduğu görülmüştür. Tabloda belirtildiği üzere dördüncü ölçüt olan alacaklardan gelen kaynaklarda gecikmelerin yaşanması sorusuna anket katılımcılarının 272'si "kesinlikle evet", 63'ü "evet", 31'i "kısmen", 11'i "hayır" ve 5'i "kesinlikle hayır" diye cevaplamıştır.

Tablo 3. KOBİ'lerin Finansman Sıkıntılarının Nedenleri

Cevaplar	Frekans	Yüzde
Kredi Çekmedeki Zorluklar		
Kesinlikle Evet	255	63,1
Evet	43	10,6
Kısmen	12	3
Hayır	65	16,1
Kesinlikle Hayır	7	1,7
Toplam	382	94,6
Öz kaynakların Yetersiz Kalması		
Kesinlikle Evet	265	65,6
Evet	52	12,9
Kısmen	19	4,7
Hayır	41	10,1
Kesinlikle Hayır	5	1,2
Toplam	382	94,6
İşletme Çalışma Sermayesinde Sürekli Artışların Olması		
Kesinlikle Evet	216	53,5
Evet	108	26,7
Kısmen	30	7,4
Hayır	18	4,5
Kesinlikle Hayır	10	2,5
Toplam	382	94,6
Alacaklardan Gelen Kaynaklarda Gecikmelerin Yaşanması		
Kesinlikle Evet	272	67,3
Evet	63	15,6

Kısmen	31	7,7
Hayır	11	2,7
Kesinlikle Hayır	5	1,2
Toplam	382	94,6

Tablo 3'ün devamında görüldüğü gibi finansman sıkıntılarının nedenlerine ilişkin beşinci sıradaki soru satış karlarının düşük olması şeklindedir. Katılımcılardan bu soruyu “kesinlikle evet” ve “evet” olarak cevaplayanların sayısı sırasıyla 315 ve 41 iken, “kısmen” diyenlerin sayısı 16, “hayır” diyenlerin sayısı 4 ve “kesinlikle hayır” diyenlerin sayısının ise 3 olduğu gözlemlenmiştir.

Bir sonraki finansman sıkıntısı nedeni olarak belirlenen maliyetlerin yüksek olmasını neden olarak gören katılımcıların çoğunluğu “kesinlikle evet” ve “evet” olarak belirtmişlerdir. Nitekim bu soruya 323 kişi “kesinlikle evet”, 46 kişi ise “evet” demiştir. Ayrıca KOBİ’lerde yaşanan finansman sıkıntılarında en büyük sebebinin Tablo 3 genel olarak değerlendirildiğinde maliyetlerin yüksek olduğu anlaşılmıştır. Kısacası bunun KOBİ finansman durumuna etki eden en önemli nedenler arasında olduğunu söylemek mümkündür.

Tabloda bulunan finansman sıkıntısı nedenlerinden bir diğeri ise yeni yatırımların olması sorunudur. Katılımcılardan bu sıkıntı nedenine; 177’si “kesinlikle evet”, 103’ü “evet”, 59’u “kısmen”, 27’si “hayır” ve 16’sı “kesinlikle hayır” dediği belirlenmiştir.

Tablo 3. (Devam)

Cevaplar	Frekans	Yüzde
Satış Karlarının Düşük Olması		
Kesinlikle Evet	315	78
Evet	41	10,1
Kısmen	19	4,7
Hayır	4	1
Kesinlikle Hayır	3	0,7
Toplam	382	94,6
Maliyetlerin Yüksek Olması		
Kesinlikle Evet	323	80
Evet	46	11,4
Kısmen	8	2
Hayır	4	1
Kesinlikle Hayır	1	0,2
Toplam	382	94,6
Yeni Yatırımların Olması		
Kesinlikle Evet	177	43,8
Evet	103	25,5
Kısmen	59	14,6
Hayır	27	6,7
Kesinlikle Hayır	16	4
Toplam	382	94,6

C. Regresyon Analizleri

Regresyon analizlerinden basit doğrusal regresyon analizi, bir bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni nasıl etkilediğini analiz etmek için uygulanır. Bu analizi gerçekleştirilmeden önce değişkenler arasındaki doğrusallığın sağlanması, hata terimlerinin normal dağılması ve varyansının sabit olması gibi bazı varsayımların gerçekleşmesi gerekmektedir (Durmuş vd., 2013:154-155).

Yukarıda zikredilen bu varsayımların gerçekleşmesine müteakip

$$Y_a = b_0 + b_1 X_a + \varepsilon_a \quad (3.1)$$

şeklindeki basit doğrusal regresyon modelinden (Akbulut, 2010: 64) hareketle

$$YEK = \beta_0 + \beta_1 FSGYD + \varepsilon \quad (3.2)$$

modeli oluşturulmuştur. Modelde bağımlı değişkeni temsil eden **YEK**; yerel ekonomik kalkınmayı, bağımsız değişkeni temsil eden **FSGYD** ise finansman sıkıntılarının giderilmesinde yararlanılan durumları ifade etmektedir. Modelde yer alan ε ise hata terimini göstermektedir. Modeldeki **YEK** değişkeni için dokuz (9) ve **FSGYD** değişkeni için altı (6) soru sorulmuş ve ortalamaları alınarak model tahmin edilmiştir.

Model tahmin sonuçların bulunduğu Tablo 4 incelendiğinde modelin istatistiki açıdan anlamlı olduğu Anova p değerinden ($0,000 < 0,05$) görülmektedir. Bağımsız değişkene (FSGYD) ait p değeri de 0,05`den küçük olduğu için bu değişkenin bağımlı değişken üzerinde etkili olduğu anlaşılmaktadır (Durmuş vd., 2013:163-164). Diğer bir anlatımla FSGYD değişkenine ait katsayı değeri bu değişkenin YEK`i küçük te olsa pozitif etkilediği ve bu değişkende oluşacak 1 birimlik artışın YEK`te 0,188 birimlik artış sağlayacağı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Basit Doğrusal Regresyon Analizine Ait Sonuçlar

Bağımsız Değişken	Katsayı	t İst.	P
Sabit	0,588	8,087	0,000
FSGYD	0,188	7,540	0,000
Bağımlı Değişken: YEK	R ²		Standart Hata
	0,352		0,489
Anova	F İstatistiği		P Değeri
	56,859		0,000

Öte yandan regresyon analizlerinden çoklu doğrusal regresyon analizi ise, birden fazla bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni nasıl etkilediğini analiz etmek için uygulanır. Çoklu doğrusal regresyon analizlerinin uygulanabilmesi için yukarıda bahsedilen varsayımlara ilave olarak çoklu bağıntı sorunun da olmaması gerekmektedir. Bu durum için Varyans Büyütme Faktörü (VIF) değerlerine bakılmaktadır. Bu değerler 10`dan küçük ise çoklu bağıntı sorununun olmadığına karar verilebilmektedir (Durmuş vd., 2013: 154-156).

Bu bilgiler ışığında KOBİ`lere finansman sıkıntısı için verilen teşviklerden yararlanma durumlarının yerel ekonomik kalkınmaya olası etkisi için aşağıdaki 3.3 nolu model oluşturulmuş ve tahmin edilmiştir.

$$YEK = \beta_0 + \beta_1 KOS + \beta_2 DKA + \beta_3 BT + \beta_4 VMİT + \beta_5 ABT + \varepsilon \quad (3.3)$$

Burada bağımlı değişken YEK; yerel ekonomik kalkınmayı, bağımsız değişkenlerden KOS; KOSGEB teşviklerini, DKA; kalkınma ajansı teşviklerini, BT; bakanlıkların teşviklerini, VMİT; vergi muafiyeti ve indirim teşviklerini, ABT; Avrupa birliği teşviklerini göstermektedir.

Tahmin sonuçlarının yer aldığı Tablo 5 incelendiğinde; çoklu bağıntı sorununun olmadığı VIF değerlerinden ve modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu ise Anova p değerinden görülmektedir. Modelde ABT değişkeni hariç diğer tüm değişkenlerin anlamlı olduğu p değerlerinden anlaşılmaktadır.

Bir başka ifadeyle KOS, DKA, BT ve VMİT değişkenlerinde meydana gelen artışların YEK'i pozitif etkileyeceği (artıracağı) saptanmıştır. Burada en büyük etkinin 0,410 katsayısı ile KOS değişkenine ait olduğu ve bunu sırasıyla 0,340 katsayısı ile VMİT, 0,093 katsayısı ile DKA ve 0,055 katsayısı ile BT değişkenlerinin takip ettiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 5. Çoklu Doğrusal Regresyon Analizine Ait Sonuçlar

Bağımsız Değişkenler	Katsayı	t İst.	P	VIF
Sabit	0,450	7,257	0,000	-----
KOS	0,410	1,836	0,047	1,455
DKA	0,093	3,201	0,001	1,567
BT	0,055	1,891	0,039	2,800
VMİT	0,340	1,200	0,031	2,684
ABT	0,018	0,558	0,577	1,364
Bağımlı Değişken:				
YEK	R²		Standart Hata	
	0,440		0,513	
Anova				
	F İstatistiği		P Değeri	
	32,653		0,003	

SONUÇ

“Ekonominin can damarı” olarak görülen KOBİ'ler ülkelerin ulusal ve yerel ekonomilerinde üretim, istihdam, yatırım ve katma değer gibi konular açısından büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla KOBİ'ler günümüzde gerek akademik camia gerekse politika uygulayıcıların gündeminde daha fazla yer edinmektedir. Konuya ilişkin yapılmış çalışmalar KOBİ'lerin en temel sorunların başında finansman sorunları geldiğini göstermektedir. Bu nedenle KOBİ'leri ekonomik açıdan daha etkin ve sürdürülebilir hale getirmek için gerek finansman sıkıntılarının gerekse bu sıkıntıların giderilmesi için çözüm yollarının ortaya konulması önem arz etmektedir.

Bu çalışmada da Batman ilindeki KOBİ'lerin finansman sıkıntıları ve bu sıkıntıların giderilmesi ile yerel ekonomik kalkınmaya olası etkileri araştırılmıştır. Bu çerçevede Batman merkezde faaliyet sürdüren 404 KOBİ'ye anket uygulanmış ve anketlerden elde edilen veriler ile istatistiki ve ekonometrik analizler yapılmıştır.

Çalışma sonucunda örneklem olarak alınan KOBİ'lerin büyük çoğunluğunun finansman sıkıntısı çektiği saptanmıştır. KOBİ finansman durumuna etki eden en önemli nedenin maliyetlerin yüksek olması şeklindeki finansman sıkıntısı olduğu tespit edilmiştir. Yapılan basit regresyon analizi sonucunda FSGYD değişkeninde meydana gelen artışın ve çoklu regresyon analizi sonucunda ise KOS, DKA, BT ve VMİT değişkenlerinde meydana gelen artışların yerel ekonomik kalkınmayı pozitif etkileyeceği sonucuna varılmıştır.

Özetlenecek olunursa KOBİ'lerin finansman sıkıntılarının zamanında bertaraf edilmesi ve çözüme kavuşturulması ile yerel ekonomik kalkınmaya pozitif

etkisinin olduğu ifade edilebilir. Buradan hareketle Batman ilindeki KOBİ'leri daha etkin ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak açısından gerek merkezi gerekse yerel aktörlerin KOBİ'lerdeki finansman sıkıntılarının giderilmesine yönelik politikalar üretmesi ve uygulaması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları*, İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Akkuş, A. (2009). KOBİ'lerin Finansman Sorunları ve Basel II'nin KOBİ'lere Etkileri: İstanbul İlinde Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Al-Hyari, K., Al-Weshah, G ve Alnsour, M. (2012). Barriers to Internationalisation in SMEs: Evidence From Jordan, *Marketing Intelligence & Planning*, 30 (2):188-211.
- Atalay, E. (2019). KOBİ'lerin Finansman Sıkıntıları: Batman İli Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Aygen, F. (2006). AB'ye Giriş Sürecinde KOBİ'lerin Finansman Sorunları ve Alternatif Finansman Tekniklerinden Yararlanma Dereceleri Sakarya Örneği, *3.KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Bildiri Kitabı*, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, 81-88.
- Bilen, A ve Solmaz, H. (2014). KOBİ'lerin Karşılaştıkları Yapısal Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Diyarbakır Örneği, *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (7) : 60-79.
- Bilici, N. (2007). Erzurum Alt Bölgesindeki KOBİ'lerin Mevcut Durumları, Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (2): 383- 398.
- Brink, A ve Cant, M. (2003). Problems Experienced By Small Businesses in South Africa, 16th Annual Conference of Small Enterprise Association of Australia and New Zealand, Ballarat. 28 September – 1 October.
- Cansız, M. (2008). *Türkiye'de KOBİ'ler ve KOSGEB*, Ankara: DPT Yayınları.
- Ceylan, A. ve İlban, M. O., (2005). Otel İşletmelerinin Finansal Sorunları: Balıkesir İlinde Bir Alan Araştırması, *SOİD Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 2 (3):12-18.
- Çatal, F. M. (2007). Bölgesel Kalkınmada Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) Rolü, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (10): 333-352.
- Çayın, M. (2017). Kurumsal Yapı ve Yerel Ekonomik Kalkınma: Erzurum ve Batman Üzerine Bir Saha Araştırma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Demir, Y ve Sütçü, A. (2002). Kriz Sonrasında Isparta Orman Endüstri KOBİ'lerinin Üretim, Teknoloji ve Finansman Sorunlarının Analizi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, (2) :79-96.
- Dinçer, Ö. (2007). *Stratejik Yönetim Ve İşletme Politikası*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Doğan, A. (2007). Türkiye' de Finansal Kiralama Uygulamaları ve Finansal Kiralamamanın Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Finansman Sorunlarının Çözümündeki Rolü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E.S ve Çinko, M.(2013). *Sosyal Bilimlerde SPSS' le Veri Analizi*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Hamid, K. ve Abaidullah (2006). Financing the Small and Medium Scale Enterprises in Faisalabad (Pakistan) , *Journal of Agriculture & Social Sciences*, 2 (2) : 106-109.
- Han, P. (2013). Analysis on Financing Difficulties of Small and Medium-sized Enterprises in China and Corresponding Countermeasures, *International Journal of Humanities and Social Science*, 3 (15), 300-305.
- İraz, R. (2005). Küresel Rekabet Ortamında Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Ulusal Sosyo-Ekonomik Sisteme Katkıları Açısından Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13) : 223–236.
- Karadeniz, E., Unur, K., Köşker, H ve Zencir, B. (2015). Van İlinde Faaliyet Gösteren KOBİ Statüsündeki Konaklama ve Seyahat İşletmelerinin Finansal Sorunlarının Analizi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (1): 85-98.

- Kaya, G. A. (2014). Elazığ İlinde KOBİ'lerin Finansal Sorunları Ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bir Araştırma, *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 1(1): 193-224.
- KGF (2018), *Faaliyet Raporu*, <http://www.kgf.com.tr/zamac.htm>. (04.10.2018).
- Klapper, L.F., Sarria-Allende, V. ve Zaidi, R. (2006). A Firm-Level Analysis of Small and Medium Size Enterprise Financing in Poland, World Bank Policy Research Working Paper 3984.
- Küçüközmen, C ve Oğuz, D. (2008). BASEL II Sürecine Geçişte KOBİ'lerin Finansman Sorunları: Konya Örneği, *I. Uluslararası Sempozyum: KOBİ'lerde Basel II*, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir.
- Machmud, Z ve Huda, A. (2011). SMEs Access to Finance: An Indonesia Case Study, in Selected East Asian Economies, *Small and Medium Enterprises (SMEs) Access to Finance in Selected East Asian Economies*, (Ed: C. S. Oum, and D. Narjoko), ERIA Research Project Report, Jakarta, 261-290.
- Met, Ö. (2011). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Sorunları: Kırgızistan'da Bir Araştırma, *Sosyo – Ekonomi*, (1), 127-144.
- Öcal, F. (2009). Bankacılık Krizlerinin KOBİ'lerin Finansmanına Etkileri: Anket Çalışması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ören, K. (2003). Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere (KOBİ) Sağladığı Devlet Teşvikleri ve Kullanım Alanlarının Karşılaştırılması Nevşehir İli'nde Bir Uygulama, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, (2): 105-119.
- Türkoğlu, M. (2002). Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ'ler)' in Bölgesel Kalkınmaya Etkileri ve Bölgesel Kalkınmada KOBİ Temelli Stratejiler, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 277-300.
- Waked, B. (2016). *Access to Finance by Saudi SMEs: Constraints and the Impact on their Performance*, https://pdfs.semanticscholar.org/1482/fa8a308a2e45ae8f012dd236cf709198970b.pdf?_ga=2.102631811.366024169.1568285788-286908744.1568285788, (04.10.2018).
- Waniak-Michalak, H., Michalak, J ve Gheribi, E. (2018). The Sources of Financing For SMEs in Poland, *Management And Education*, XIV (1): 15-21.
- Yoshino, N ve Taghizadeh-Hesary, F. (2017). Solutions For Small And Medium-Sized Enterprises' Difficulties in Accessing Finance: Asian Experiences, ADBI Working Paper Series, Asian Development Bank Institute, 768.
- Yörük, N. (2001). KOBİ'lerin Kredi Yoluyla Finansmanında Karşılaştıkları Sorunlar Ve Tokat İlinde Bir Uygulama, *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 1 (1-2):187-204.

SUMMARY

It is known that SMEs are of capital importance in terms of economy in both Turkey and the world. SMEs are discussed with regards to issues such as production, investment, added-value, employment and tax in national/local economies; their importance is also emphasized at the same time. For the general view of studies, financial problems are the leading issues for SMEs. In this sense, solving financial problems is essential for SMEs to reach a more sustainable structure. Namely, in a word, being aware of types of financial problems and also how SMEs can struggle with these problems are crucial for sustainability.

Thus, this study researched the financial problems of SMEs in Batman where is in a relatively backward area of Turkey; solutions for related problems and possible advantages of solving problems on time for the local economy.

First of all, in this sense, SMEs were economically and socially discussed; their effects on local development was theoretically analyzed in this paper. Then, some of the fundamental studies related to the issue; time and sample country/city

of studies; the number of participant SMEs; and also the results of all those studies were scrutinized.

We can say about these inspected studies of literature that the general run of them are mostly about revealing the financial problems of SMEs; there have been concentrated on solutions. In other words, many of related studies emphasize economic and social importance of SMEs; however, it is possible to say that possible contributions of solving financial problems for national/local development have not been argued enough. This matter was effective in the tendency of the application part of this paper.

About application chapter of this study, 404 SMEs of Small and Medium Industry Development Organization in Batman filled questionnaires; data of related questionnaires were utilized in frequency and regression analyses. For the results, SMEs were mostly established between the years of 2001 and 2010; the general of them are partnership companies; their sector is tertiary sector. Moreover, regarding findings, 72,8% of SMEs are in service in the domestic market; 280 of them employ 0–50 personnel. Their maximum annual return is between 0-500.000 TL. It is also revealed that the major part of SMEs in research have financial problems. High costs are the most important reason that affects the financial situation.

In addition to all these, for the simple regression analysis results, the increase in FSGYD (situations used in the elimination of financial problems) variable can positively affect the local economic development. On the other hand, for the multiple regression analysis results, KOS (The increases in promotion of Small and Medium Industry Development Organization), DKA (Development agency promotion), BT (Incentives of Ministries) and VMİT (Tax allowance and reduction promotions) variables can positively affect the local economic development. In conclusion, eliminating the financial problems of SMEs on time has a positive impact on local economic development. Therefore, central and local agents should procure and policies which meet the demands of SMEs to create a more sustainable structure for them.